

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2021. február 4. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2020. november 16. napján kihirdetett 4.B.25/2020/44. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a határozat *rendelkező* részéből a kísérlet törvényhelyére utalást mellőzi.

I n d o k o l á s

- [1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 160. § (1) bekezdés, Btk. 10. § (1) bekezdés]. Ezért 2 év börtön fokozatú, végrehajtásában 4 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. Megállapította, hogy a vádlott a végrehajtás esetleges elrendelésekor legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.
- [2] Az ítélet ellen egyrészt az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a minősítés vád szerinti megváltoztatása, azaz a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntettének minősítése és a büntetés súlyosítása érdekében. A fellebbezés indokolásában a minősítést már nem támadta és a vádhatósági jogorvoslatot kizárólag a súlyosításra irányulóan tartotta fenn, végrehajtandó szabadságvesztés és ehhez igazodó közügyektől eltiltás kiszabását indítványozva (...Megyei Főügyészség ...).
- [3] Másrészt a védő élt jogorvoslattal az ítélet ellen elsődlegesen felmentés végett, másfelől az enyhébb minősítés megállapítása céljából. A védő fellebbezését írásban indokolta, kifejtve, hogy álláspontja szerint a cselekmény helyes jogi minősítése a váddal egyező, az enyhébb megítélésű bűncselekményre irányadó büntetési tételkeret pedig a bűnösségi és a személyi körülmények figyelembevételével nem indokolja a büntetés súlyosítását. Megjegyezte, hogy az elsőfokú bíróság egyebekben megalapozott indokát adta a kiszabott joghátrány mértékének. Ezért elsődlegesen indítványozta, hogy az ítéltábla a váddal egyezően minősítse a vádlott cselekményét a büntetés változatlanul hagyása mellett, míg másodlagosan a törvényszék ítéletének helybenhagyása mellett érvelt (7. számú másodfokú irat).

- [4] A ... Fellebbviteli Főügyészség a számú átiratában az ügyészi jogorvoslatot az elsőfokú ügyészi perorvoslat iránya szerint, de módosítva tartotta fenn, kizárólag a próbaidő tartamának a törvényi maximális tartamban való meghatározása iránt. A védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak. Ennek megfelelően az ítélet részbeni megváltoztatására, a büntetés súlyosítására, egyéb részekben a határozat helybenhagyására tett indítványt.
- [5] A másodfokú bíróság a kétirányú perorvoslatokat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 598. § (2) bekezdés alapján - utalva a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (2) bekezdésére is - tanácsulésen bírálta el.
- [6] A 2021. január 1-jétől módosult és az átmeneti szabályokkal összhangban a Be. 868. § (1) bekezdés alapján már alkalmazandó Be. 598. § (2) bekezdése lehetővé tette a tanácsuléses elbírálást, mert a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) pontján alapszik és az arra jogosultak (ügyészség, vádlott, védő) a törvényes határidőben [a 2020. évi LVIII. törvény 211. § (6) bekezdésében írt tizenöt napos határidő] nem indítványozták a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését. Az új norma nem szankciós fellebbezésnél szigorúbb, mert megkívánja a tényállás megalapozottságát, de az átmeneti törvény 211. § (4) bekezdése a törvény hatálya alatt még feloldja e szabályt, hiszen lehetőséget teremt tanácsulésen is a részbeni megalapozatlanság orvoslására. Jelen esetben azonban a tényállás megalapozott, mindez ezért csak elvi kérdés. A lényeges, hogy a tanácsulésen való elbírálásnak nem volt perjogi akadálya.
- [7] A fellebbezések nem alaposak.
- [8] Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 590. § (1), (2) bekezdésének megfelelően teljeskörűen bírálta felül, mert a védelmi fellebbezés a bűnösség megállapítását és a minősítést is támadta, ezért korlátozott felülbírálatra nem volt lehetőség.
- [9] A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást igen alaposan, részletesen, példamutatóan folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyos relatív hibát, mely az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhette volna. Ilyen eljárási szabálysértésre a fellebbezők sem hivatkoztak. E körben hivatalból kerül sor a revízióra, de a már kifejtettek szerint eljárási szabálysértés nem volt feltárható.
- [10] Az elsőfokú ítélet indokolása kizárólag a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt tények vonatkozásában pontosítandó a vádlott korábbi büntetésével kapcsolatban. Az ügyben nem korlátozott fellebbezés bejelentésére került sor, így a másodfokú bíróság felülbírálta a tényállás megalapozottságát is. Szükséges azonban megjegyezni, hogy a vádlott személyi körülményeivel és korábbi büntetéseivel kapcsolatban megállapított tények, melyek elsődlegesen megállapítást igényelnek és nem bizonyítást, különösen a közhiteles bűnügyi nyilvántartásban szereplő adatok, nem részei a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontjában szabályozott ún. történeti tényállásnak, mely a vádló által a vád tárgyává tett cselekményekre nézve a bíróság által bizonyítottnak talált és megállapított múltbeli eseményeket, azaz a kétséget kizáróan bizonyított, büntetőjogilag releváns, rendszerezett tényeket jelenti, melyek vagy megfelleltethetők vagy nem a büntető törvény különös részi törvényi tényállásának (Kúria Bfv.I.611/2019/10.). Következésképpen e tények esetleges hibás megállapítása nem minősül megalapozatlanságnak.
- [11] Az ítélet tábla a jelzett tényekből mellőzi a vádlott korábbi büntetésére vonatkozó adatokat (3. oldal utolsó és 4. oldal első bekezdés), melynek indoka, hogy a bűnügyi nyilvántartásban már nem

található meg ezen elítélés. A Btk. 97. § (2) bekezdése értelmében a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg. Az adott esetben a vádlott visszaesőnek sem minősült, ezért az elbírálás idejére beszerzett bűnügyi nyilvántartási adatok figyelembevételével kellett eljárni, azok pedig nem tartalmazzák az elsőfokú ítélet által még felhívott elítélést.

- [12] Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és megalapozott tényállást állapított meg, mely a Be. 591. § (1) bekezdés értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó. Megalapozatlansági ok hiányában a tényálláshoz kötöttség elve érvényesül, azaz a ténybeli hiba hiánya kizárja a sérelmezett ítélettől eltérő tényállás megállapítását a másodfokú eljárásban. Ennek elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.).
- [13] Utal rá az ítéletábra, különös tekintettel a magyar büntetőeljárásban is már hatályos részleges precedens jellegre, hogy a közzétett eseti döntésekre hivatkozás indokolt, e döntések ugyanis az egységes bírói gyakorlat kialakítását, a vitás jogkérdésekben való eligazodást, és ebből következően a jogbiztonságot szolgálják [BH2020. 94. (Kúria Bfv.I.486/2019.)].
- [14] A törvényszék az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat gondosan, a logika törvényei szerint értékelte. Számba vette a vádlott védekezését, a sértett és a további tanúk vallomásait, a tárgyi-okirati bizonyítékokat és a szakértői bizonyítás anyagát. Kifogástalan érveléssel fejtette ki, hogy a vádlott jogtalan támadásra hivatkozó védekezésével szemben a tényállást elsősorban miért tanú 1 sértett tanúvallomására alapította, melyet megerősítettek a közvetlen és származékos bizonyítékok is.
- [15] Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét igen részletesen és színvonalasan teljesítette.
- [16] Okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak, a vádlott elkövetési magatartása ugyanis valóban a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és e törvényhely szerint minősülő emberölés büntettének viszonylag közeli kísérletét valósította meg.
- [17] Elsősorban le kell szögezni, hogy a törvényszék körültekintően vizsgálta a jogos védelmi helyzetet és azt igen részletes és megalapozott indokolással vetette el, figyelembe véve a Kúria 4/2013. számú Büntető jogegységi határozatában foglalt iránymutatást. tanú 1 nem vitásan trágár és sértő kijelentése ugyanis olyan verbális támadás, mely nem felel meg a jogos védelem megnyílásához vezető jogtalan támadásnak. A szóbeli cselekmény általában nem minősül támadásnak, ezért jogos védelmi helyzetet nem alapoz meg (EBH1999. 85, BH2020. 1).
- [18] Másrészt az is hangsúlyos, hogy az egész erőszakos cselekménysort a vádlott indította el. Az elsőfokú bíróság indokait (elsőfokú ítélet 9-10. oldal) a másodfokú bíróság osztotta. A felmentést célzó védelmi jogorvoslat ezért - büntethetőségi akadály hiányában - eredményre nem vezethetett.
- [19] Az elsőfokú bíróság a 3/2013. számú Büntető jogegységi határozatban írt szempontokat is figyelembe véve abban sem tévedett, amikor a vádlott - eshetőleges - ölési szándékát

megállapíthatónak tartotta. A feltáráható alanyi és tárgyi tényezők alapján ugyanis a vádlott ilyen irányú szándékára lehetett bizonyossággal következtetést vonni. Az ásóval vagy más veszélyes, élet kioltására alkalmas eszközzel fejre támadást a bírói gyakorlat és a természetes szemlélet is rendszerint ölési cselekménynek tekinti (BH1998. 407, BH2000. 335.). A törvényszék a minősítés kapcsán is hibátlan indokolást adott. Nem volt alapos ezért a védelmi fellebbezés az enyhébb minősítés megállapítására irányulóan sem.

- [20] A másodfokú bíróság ugyanakkor a rendelkező részből mellőzte a kísérlet törvényhelyének felhívását, melynek feltüntetése az indokolásban kifogástalan, azonban a Be. 561. § (2) bekezdés c) pontja - utalva a 61.BK vélemény 3.a. pontjára - a bűncselekményi stádium törvényhelyének rögzítését a rendelkező részben nem írja elő és azt a követett gyakorlat sem alkalmazza, ezért elegendő a határozat indokolásában kitérni a kísérlet törvényhelyére és értelmezésére.
- [21] A büntetés kiszabása során irányadó és részben a Kúria 56. BK. véleményében meghatározott alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróság nagyrészt helyesen feltárta és azokat nyomatékuknak megfelelően értékelte.
- [22] Az elkövető idős életkora valóban nagy hatású enyhítő körülmény, ugyanakkor a COVID 19 járványhelyzet az elkövetés után következett be, a vádlott megbetegedésére nincsenek adatok, ezért az a büntetéskiszabás során nem értékelhető. Ellenben a vádlott a közhiteles hatósági nyilvántartás szerint büntetlen előéletű, melynek enyhítő hatását figyelembe kell venni, ezzel egyidejűleg a „speciális bűnismétlői előéletére” utalás is mellőzendő az elsőfokú ítélet 14. oldal 4. bekezdésében részletezett súlyosító körülmények közül.
- [23] A cselekmény eshetőleges szándékkal történő megvalósítását viszont további enyhítő körülményként kell értékelni (56. számú BK vélemény 10.). Ezzel kapcsolatban a törvényszék által adott indokolás (14. oldal 2. bekezdés) annyiban pontosítandó, hogy ugyan az élet elleni cselekmény az eredmény tekintetében valóban gondatlanul is elkövethető, utóbbit azonban az emberölés privilegizált eseteként kellene értékelni, melyet a jogalkotó másként minősít és enyhébben is bírálendő el [Btk. 160. § (4) bekezdés]. Következésképp adott esetben nem volt akadálya az eshetőleges szándékkal való elkövetést enyhítő körülményként felhívni.
- [24] Az ásó valóban különösen veszélyes eszköz, de a cselekmény elsősorban a tárgyi oldali elemek, így az elkövetés módja és különösen eszköze miatt minősül emberölés büntetettének kísérleteként és nem életveszélyt okozó testi sértésnek, ezért az eszköz veszélyességének súlyosítóként figyelembevétele a kétszeres értékelés tilalmába ütközne, így e súlyosító körülményre hivatkozást a másodfokú bíróság mellőzte.
- [25] A bűnösségi körülmények szükséges helyesbítésétől eltekintve a törvényszék az idős korú, krónikus megbetegedésben szenvedő vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetéskiszabási elvekkel összhangban álló, tetterányos és az egyéniesítésnek is megfelelő büntetést szabott ki, mely az enyhítő körülmények további bővülése mellett túl enyhének nem tekinthető, ezért lényeges súlyosítása nem indokolt. Az ügyészégi fellebbezés is csak a próbaidő tartamának egy éves emelésére irányult - hiszen a Btk. 85. § (2) bekezdése szerint a próbaidő maximálisan öt évig terjedhet -, mely nem lényeges joghátrány módosítás és erre megfelelő indok sincs, ezért a súlyosítást célzó ügyészégi perorvoslat sem volt alapos.
- [26] Megfelelnek a törvénynek a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsáthatóságra, a bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezések is.

[27] Az ítélőtábla a kifejtettekre tekintettel a fellebbezések alaptalansága miatt az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező rész kisebb módosításával a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2021. február 4.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Virágh Pál sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 4.B.25/2020/44. számú ítélete a Debreceni Ítélőtábla Bf.IV.603/2020/9. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. február 4.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.